



PRESSMEDDELANDE 2015-03-19

Landstingens sociala krav ger effekt på fabrikgolven i Pakistan

Efter larm om allvarliga brister i tillverkningen av kirurgiska instrument från Pakistan, införde svenska landsting sociala upphandlingskrav 2010. I en ny rapport kan Swedwatch visa att kraven har haft effekt. Arbetarna har numera lagstadgad minimilön och barnarbete motverkas aktivt. Men inköpspriset har legat still sedan 2007 och det är långt kvar till levnadslön.

Svensk sjukvård upphandlar för miljardbelopp varje år. En stor del av produkterna köps in från länder där arbetsvillkoren är långt under svensk minimistandard.

– Fallet Pakistan visar att sociala krav kan bidra till förbättring. Vi hoppas att lärdomarna däriifrån – både positiva och negativa – kommer att avspeglas i den kommande nationella upphandlingslagstiftningen, säger Théo Jaekel, rapportförfattare på Swedwatch.

En stor del av alla saxar, pincetter och peanger som används på svenska sjukhus och vårdcentraler produceras i staden Sialkot i nordöstra Pakistan. När Swedwatch besökte staden 2007 var barnarbete ett utbredd problem, standarden i fabriker var undermålig och arbetstiden kunde uppgå till 90 timmar i veckan. Granskningen ledde till att landstingen inledde ett nationellt samarbete för sociala krav vid upphandling för en handfull produktkategorier, bland dem kirurgiska instrument.

Swedwatch har följt upp arbetet och kan konstatera att landstingens krav har haft en positiv effekt. Barnarbete motverkas aktivt, lagstadgad minimilön har införts, övertiden är reglerad och den fysiska miljön har förbättrats. De undersökta fabriker har numera ventilation och bra belysning.

Rapporten visar samtidigt att ett antal problem återstår. Nödvändig säkerhetsutrustning för att hantera maskiner saknas och arbetarna har dålig kunskap om sina rättigheter. Kraven har heller inte slagit igenom fullt ut i underleverantörsleden. I fabriker som inte tillverkar för svenska landsting, det vill säga merparten av industrin, är situationen dessutom oförändrad sedan 2007.

Rapporten pekar också på att priset gentemot tillverkarna i Pakistan i princip har stått stilla sedan 2007, samtidigt som fabriker har investerat i bättre arbetsförhållanden och elpriset har fördubblats.

– Ökade krav innebär ökade kostnader som måste reflekteras i priset. Det är något som både svenska importörer och upphandlare på landstingen måste ta med i beräkningen, säger Théo Jaekel.

Baserat på granskningen ger Swedwatch ett antal rekommendationer, däribland att utarbeta nya utvärderingskriterier som premierar seriösa leverantörer.

Rapporten "Healthier procurement" är gjord tillsammans med fackföreningen The British Medical Association. Den presenteras och diskuteras idag på ett seminarium i Medborgarhuset, Medborgarplatsen, kl 12.30-14.30. Bland talarna finns Pauline Göthberg, nationell samordnare för socialt ansvarstagande i offentlig upphandling på SLL, Anna Lipkin, btr enhetschef för enheten för Upphandlingsstöd, Konkurrensverket och Anna Lefevre Skjöldebrand, VD, Swedish Medtech.

Ladda ner rapporten på www.swedwatch.org

Kontakt:

Åse Botha, kommunikationsansvarig, Swedwatch, 076 223 69 10, ase@swedwatch.org
Théo Jaekel, rapportförfattare, Swedwatch, 073 726 95 22, theo@swedwatch.org